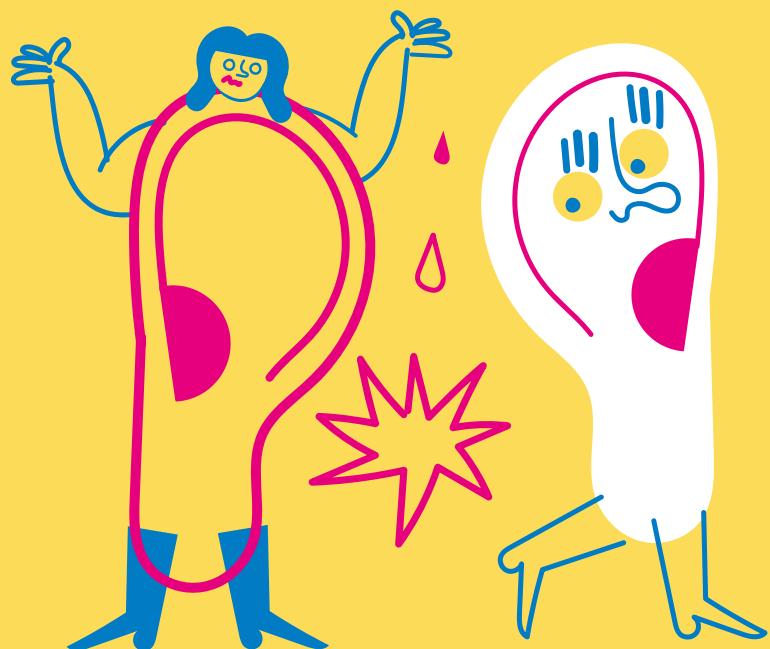

ESCOLTA' M

Campanya per ajudar-nos a sentir,
entendre i actuar millor amb les
persones amb pèrdua auditiva.

COOPERACIÓN
INTERNACIONAL

ÍNDEX

3 Introducció

7 Activitats per sentir

Activitat 01: Com se sent viure amb un sentit menys

Activitat 02: Descobreix l'enemic

11 Activitats per entendre

Activitat 03: Com afecta el soroll

Activitat 04: Audiometria i comprensió de l'escucha

Activitat 05: L'oïda i l'implant

15 Activitats per actuar

Activitat 06: Redueix el soroll de la teva aula

Activitat 07: Cròniques de Marcos amb preguntes

18 Agraïments

INTRODUCCIÓ

Aquesta guia didàctica pretén ajudar professors, alumnes i famílies a comprendre la realitat dels nens i nenes amb pèrdua auditiva.

Començà amb una introducció teòrica, que permetrà a la persona encarregada d'impartir la sessió contextualitzar el grup i facilitar la comprensió de la pèrdua auditiva, una incapacitat invisible.

A continuació, es proposen set activitats, cadascuna amb els seus objectius, continguts i materials de treball. El professorat podrà seleccionar aquelles que consideri més adequades per al seu grup-classe.

INTRODUCCIÓ TEÒRICA

Com és la vida d'una persona sorda avui dia?

Segons les últimes dades publicades per l'Institut Nacional d'Estadística, a Espanya hi ha 1.230.000 persones amb una discapacitat auditiva de diferent tipus i grau.

Aproximadament 100.000 presenten sordesa profunda. La modalitat preferida per comunicar-se és la llengua oral, ja que gairebé el 98% de les persones amb problemes auditius la utilitza.

En canvi, la llengua de signes és emprada per 27.300 persones, cosa que representa un 2,2%.

Font: <https://www.aspansor.com/situacion-hipoacusia-espana/>

Què significa tenir una pèrdua auditiva, hipoacusia o sordesa?

Tenir una pèrdua auditiva significa sentir els sons i la paraula a una intensitat per sota dels llindars considerats normals.

La unitat que mesura la intensitat és el decibel. Els sons poden tenir un to greu, mitjà o agut, i la unitat que mesura el to s'anomena hertz.

Per saber quina és l'audició de cada persona es realitza una audiometria, el resultat de la qual és un audiograma. Es considera que una persona té una audició normal quan els llindars auditius dels diferents tons que componen una paraula estan entre 0 i 20 decibels.

L'audiograma informa de si es tracta d'una pèrdua lleu, moderada, severa o profunda.

Les pèrdues moderades i algunes de severes poden tractar-se amb amplificació, és a dir, amb un audiòfon. El tractament actual de la sordesa profunda és l'implant coclear.

Quines proves existeixen per detectar si un nen o nena és sord?

L'hipoacúsia és la discapacitat sensorial més freqüent en l'ésser humà. Des del naixement, es tracta d'una deficiència invisible que no pot detectar-se mitjançant exploracions pediàtriques rutinàries. Només pot sospitar-se a través de la prova de cribatge auditiu neonatal, que permet el diagnòstic i l'inici del tractament.

✓ **Detecció precoç de la sordesa infantil:**

Existeix una prova de cribatge auditiu neonatal de compliment obligatori.

Una prova de cribatge positiva no significa necessàriament que el nen tingui sordesa: seran les proves de diagnòstic audiològic i l'exploració clínica realitzades per l'especialista en oïda (otorrinolaringòleg) les que determinaran el tipus i grau de pèrduda auditiva.

✓ **Tractament:**

Actualment existeix tractament per a gairebé tots els tipus de pèrdua auditiva o hipoacúsia, tant en la infància com en l'edat adulta. Entre aquests es troben l'estimulació logopèdica i psicopedagògica, així com diferents pròtesis auditives (audiòfons digitals, implants, etc.).

✓ **Prevenció:**

La prevenció de la sordesa es classifica en tres nivells:

Primària (segons l'OMS): vacunació en la infància i adolescència, tractament d'infeccions en dones embarassades, millora en l'atenció pre i perinatal, evitar fàrmacs ototòxics i l'exposició a la contaminació acústica.

Secundària: cribatge auditiu neonatal.

Terciària: intervenció terapèutica i tractament.

Tipus de pèrdua auditiva

L'audiograma informa del tipus de pèrdua auditiva:

- ✓ **Lleu:** el llindar auditiu està entre 25 i 39 dBHL. Dificultat per entendre la parla en entorns sorollosos.
- ✓ **Moderada:** el llindar auditiu està entre 40 i 69 dBHL. Dificultat per entendre la parla sense pròtesi auditiva.
- ✓ **Severa:** el llindar auditiu està entre 70 i 89 dBHL. Es requereixen pròtesis auditives potents o un implant coclear.
- ✓ **Profunda:** el llindar auditiu està per sobre dels 90 dBHL. Necessita un implant coclear.

Les pèrdues moderades i algunes de severes poden tractar-se amb amplificació, és a dir, amb un audiòfon. El tractament actual de la sordesa profunda és l'implant coclear. Per a la sordera profunda es el implante coclear.

ACTIVITATS PER SENTIR

01

COM SE SENT VIURE AMB UN SENTIT MENYS

«La ceguesa ens separa de les coses que ens envolten, la sordesa ens separa de les persones.» — Helen Keller

OBJECTIUS

- ✓ **Empatitzar** amb les persones amb pèrdua auditiva.
- ✓ **Sentir** com afecta una discapacitat en el dia a dia de una persona.
- ✓ **Reflexionar** sobre l'atenció i la cura de les persones amb discapacitat a la meva comunitat.

MATERIALS

Antifaços

ACTIVITAT

Seure els alumnes en grups petits (6-8 alumnes). Tapar-los els ulls amb un antifaç negre. Deixar-los conversar durant 5-10 minuts i, després, demanar-los que expliquin com se sentien. A continuació, se'ls demana que s'aixequin i surtin de l'aula amb els ulls tapats. En tornar a entrar sense l'antifaç, comentaran com se sentien en esquivar objectes (taules, cadires, companys/es) per sortir.

Després, amb el mateix grup, es realitza una altra dinàmica: taps en les oïdes i cascós amb soroll de fons. Deixar-los parlar entre ells i, després de 5-10 minuts, demanar-los que expliquin com se sentien i quines estratègies han utilitzat per entendre els altres.

Una altra manera més senzilla de realitzar l'activitat és demanar als alumnes que tanquin els ulls i anar explicant situacions quotidianes en les quals es nota la manca del sentit de la vista. Pots veure un exemple en [aquest TED Talk](#).

Totes aquestes dinàmiques també es poden fer amb un sol alumne com a “representant” del grup: després compartirà com se sentia i

quines dificultats va trobar, perquè tota la classe pugui reflexionar a partir de la seva experiència.

PREGUNTES

Algunes preguntes que poden ajudar a la reflexió:

- ✓ Què passaria si perdessis un sentit (la vista, el tacte, l'oïda, el gust o l'olfacte)?
- ✓ Com et sentiries si perdessis el sentit de l'oïda?
- ✓ Et sentiries més cansat, aclaparat o vulnerable?
- ✓ Què significa ser sord al segle XXI?

02 DESCOBREIX L'ENEMIC

OBJECTIUS

- ✓ **Descobrir** que vivim envoltats de soroll.
- ✓ **Entendre** com se sent una persona amb pèrdua auditiva a l'aula
- ✓ **Trobar solucions** per millorar la convivència.

MATERIALS

Vídeo [Com és el dia a dia d'una persona amb pèrdua auditiva?](#)

ACTIVITAT

L'enemic és el soroll, és a dir, els sons no desitjats o no intencionats que interfereixen amb el senyal. Als alumnes se'ls proposarà trobar aquests enemics que ens trobem al dia a dia i reflexionar-hi.

Després de la reflexió, el professor projectarà el vídeo “Com és el dia a dia d'una persona amb pèrdua auditiva?”, avisant els alumnes que estiguin atents per descobrir aquests “malvats” que molesten en el nostre dia a dia.

Un cop visionat el vídeo, es farà una posada en comú on el professor anotarà els “malvats” (sorolls) que els alumnes han identificat, per acabar amb una reflexió final sobre com detectar aquests sorolls i quines accions es poden prendre per millorar aquest aspecte.

També pots veure [aquest vídeo](#) per a comprendre com funciona la tecnologia a l'aula.

ACTIVITATS PER ENTENDRE

03

COM AFECTA EL SOROLL

OBJECTIUS

- ✓ **Entendre** com es mesuren els sons.
- ✓ **Comprendre** quina intensitat tenen els sons que ens envolten.
- ✓ **Conèixer** com afecta el soroll a les persones amb pèrdua auditiva.

MATERIALS

Tablet i app amb mesurador de so.

ACTIVITAT

La persona que dirigeix l'activitat ha de cercar i descarregar a la tablet una app que mesuri els decibels. Per això, n'hi ha prou amb escriure “Mesurador de decibels” a l’App Store o Google Play; per exemple el mesurador [d'Amplifon](#).

Un cop iniciada l'activitat, el mestre projectarà o mostrerà el mesurador de sons, on els alumnes podran observar el soroll ambiental que hi ha a la classe cada dia. També es mostraran exemples de quina intensitat tenen diferents sons de la vida quotidiana.

Per exemple:

- ✓ Parlar: 250 Hz – 6000 Hz.
- ✓ Dir un secret: 30 dB.
- ✓ Concert: 120 dB.
- ✓ Conversa: 44 dB – 60 dB.

Una altra opció per realitzar l'activitat és utilitzar un semàfor de so per mesurar el soroll de l'aula. En [aquest vídeo](#) s'explica el seu funcionament.

04

AUDIOMETRIA I COMPRENSIÓ DE L'ESCOLTA

OBJECTIUS

- ✓ **Entendre** com escolta una persona amb pèrdua auditiva.
- ✓ **Conèixer** les dificultats per escoltar.

MATERIALS

Ordinador i projector

Vídeo: Com funciona l'oïda humana i com afecta la pèrdua auditiva?

ACTIVITAT

Per realitzar aquesta activitat és necessari projectar el vídeo de la campanya “Com funciona l'oïda humana i com afecta la pèrdua auditiva?”. Un cop vist, serà convenient aturar-lo en alguns moments per explicar de manera més pausada certs detalls.

En especial, es recomana mostrar l'audiograma (minut 1:16) i desenvolupar una breu explicació sobre la mesura dels sons. A l'audiograma mateix es mostren alguns exemples de quins sons es situen en diferents llocs. Posteriorment, convé explicar la “banana del parla”, on s'ubiquen els sons de les lletres, destacant la importància i la dificultat que això suposa en el dia a dia de les persones amb pèrdua auditiva (minut 1:46).

Finalment, suggerim projectar dos vídeos que simulen com escolta una persona amb pèrdua auditiva. Tot i que no són del tot exactes, ajuden a fer-se una idea. Es poden utilitzar, per exemple, un vídeo d'un concert o el d'una noia cantant.

05

L'OÏDA I L'IMPLANT

OBJECTIUS

- ✓ **Entendre** com funciona un implant coclear.
- ✓ **Conèixer** les parts i el funcionament de l'oïda.

MATERIALS

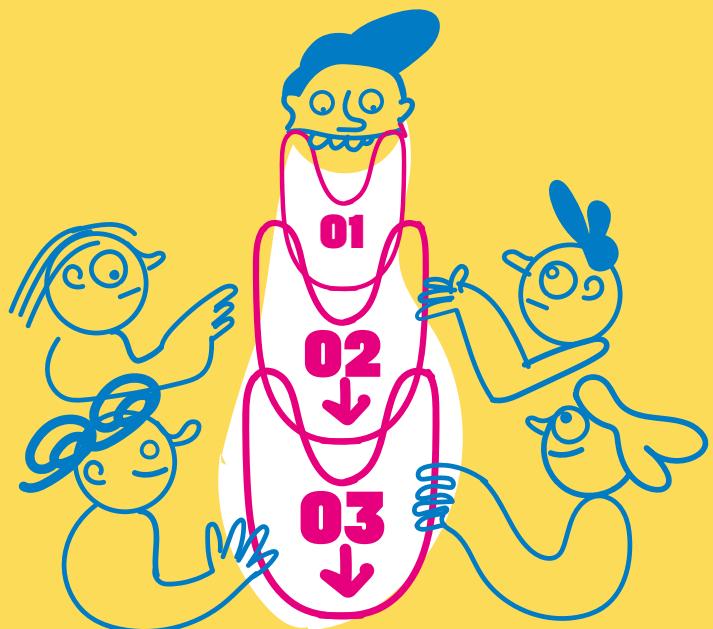
Maqueta de silicona de l'oïda i de l'implant coclear.

ACTIVITAT

Aquesta sessió és més tècnica, per la qual cosa pot resultar interessant convidar algun especialista perquè l'imparteixi. Pot ser un metge o un audiòleg amb coneixements més profunds de la matèria. Les tres entitats col·laboradores us podem suggerir un especialista.

En qualsevol cas, també és possible fer una explicació senzilla de les diferents parts de l'oïda humana i de com, gràcies a la tecnologia de l'implant coclear, actualment es pot sentir de manera artificial. Aquesta explicació la pot donar el mestre de biologia o la persona que condueixi la sessió de sensibilització. Serà de gran ajuda recolzar-se en la maqueta de silicona que facilita la Fundació GAES Solidària, amb la qual els alumnes poden observar clarament les parts de l'oïda i de l'implant coclear. Recomanem buscar en internet algun vídeo en el qual s'explica el funcionament de l'implant coclear amb recreacions en 3D.

ACTIVITATS PER ACTUAR

06

REDUEIX EL SOROLL DE LA TEVA AULA

OBJECTIUS

- ✓ **Insonoritzar** l'aula per reduir el soroll.
- ✓ **Participar activament en la solució** d'un problema.

MATERIALS

Pilotes de tennis, tisores i punxons.

ACTIVITAT

Aconseguir pilotes de tennis o de pàdel per col·locar-les a les potes de les cadires i les taules dels alumnes. D'aquesta manera es redueix el soroll diari produït pel moviment del mobiliari.

Opcions per aconseguir les pilotes:

- ✓ Cada alumne aporta 4 o 8 pilotes.
- ✓ Parlar amb algun club de tennis o pàdel que les pugui facilitar.
- ✓ Contactar amb l'Associació T-Oigo o la Fundació GAES Solidaria.
- ✓ A més, podeu posar-vos en contacte amb Cooperació Internacional perquè us faciliti pilotes de tennis o pàdel si n'hi ha disponibilitat a la vostra ciutat.

Per realitzar els forats a les pilotes abans de col·locar-les, us deixem [aquest vídeo](#) on s'explica com fer-ho. Una altra opció per insonoritzar l'aula és utilitzar cartons d'ous, com es mostra en [aquest vídeo](#).

07

CRÒNIQUES DE MARCOS AMB PREGUNTES

OBJECTIUS

- ✓ **Conèixer** de primera mà una història real.
- ✓ **Descobrir** com viu una persona el procés d'implantació coclear.

MATERIALS

Cròniques de Marcos [Descarregar](#)

ACTIVITAT

En Marcos es va implantar amb 30 anys, després d'haver portat audiòfons la major part de la seva vida. Cada dia escrivia una petita crònica on explicava les seves vivències i els descobriments dels nous sons que sentia. Aquestes cròniques que primer les compartia amb la família i amics molt propers, es van difondre i ara ajuden molts pares a entendre el procés pel qual passen els seus fills després de l'activació de l'implant coclear.

L'activitat consisteix a llegir els cinc primers dies d'aquestes cròniques i respondre les preguntes que es suggereixen a continuació.

PREGUNTES

- ✓ Després de la cirurgia d'IC, s'escolta amb normalitat, igual que les persones sense pèrdua auditiva?
- ✓ Per quines fases es passa?
- ✓ Quins sons no havia sentit mai en Marcos?
- ✓ Quins exercicis feia amb la logopeda per aprendre a sentir?
- ✓ Com ajudaven en Marcos els seus companys de feina?
- ✓ Què són els acúfens?
- ✓ Què comenta en Marcos que és bàsic per decidir implantar-se?
- ✓ Com són els despertadors de les persones sordes?

AGRAÏMENTS

Agraïm sincerament l'interès en aquesta guia didàctica i el compromís per construir una escola més inclusiva i empàtica. Confiem que els continguts i activitats aquí recollits hagin resultat útils per a comprendre millor la realitat dels nens i nenes amb pèrdua auditiva, i que hagin contribuït a generar espais més inclusius, respectuosos i participatius. Cada gest de comprensió i cada acció de suport a l'aula pot marcar una gran diferència en el seu desenvolupament i benestar.

Gràcies per implicar-se: la inclusió comença per saber escoltar.

escuelasolidaria@ciong.org